

Fundamental Rights
Forum
connect.reflect.act

FORUM PRAW PODSTAWOWYCH: NAJWAŻNIEJSZE INFORMACJE DLA DZIENNIKARZY

1. Co to jest forum praw podstawowych?

Ponad 400 ekspertów będzie przez trzy dni omawiać w Wiedniu najpilniejsze problemy, wobec których staje obecnie Europa. Forum ma trzy tematy przewodnie: ochrona uchodźców, era cyfrowa oraz integracja społeczna. Wśród uczestników znajdują się aktywiści oraz przedstawiciele środowisk akademickich, osoby ze świata biznesu, kreatywni opiniotwórcy, ministrowie oraz dyplomaci. Wiedeńskie forum jest odpowiednikiem szczytu w Davos dla społeczności zajmującej się prawami człowieka.

2. Dlaczego potrzebujemy forum praw podstawowych?

Europa musi pilnie znaleźć sposób na rozwiązanie takich problemów jak trwający obecnie kryzys uchodźczy, stale obecna dyskryminacja i wykluczenie społeczne, a także poważne naruszenia prywatności i bezpieczeństwa danych osobowych. Choć świadomość praw człowieka stale rośnie, po części dzięki Karcie praw podstawowych Unii Europejskiej, wciąż jeszcze pozostało wiele do zrobienia. Decydenci powinni na przykład wzmocnić wdrażanie mechanizmów ochrony praw człowieka, przedsiębiorcy powinni kłaść większy nacisk na społeczną odpowiedzialność biznesu oraz trwały wzrost gospodarczy oparty o integrację społeczną, a posiadacze praw powinni czuć się pełnoprawnymi członkami życia społecznego. Na tym polega rola forum.

3. Czym będą zajmować się uczestnicy forum?

Forum to okazja do spotkania dla osób, które w innych okolicznościach rzadko mogą ze sobą rozmawiać. Część z nich zaprezentuje swoje poglądy w formie krótkich wystąpień, inni wezmą udział w dyskusjach panelowych i w pracach grup roboczych. Forum będzie okazją do nawiązania współpracy pomiędzy decydentami, ekspertami i praktykami. Uzyskają oni dostęp do sieci wsparcia oraz zasobów wiedzy, a także podejmą nowe zobowiązania do ochrony praw podstawowych w obszarach, w których działają.

4. Jaki jest pożądaný efekt organizacji forum?

Po przeprowadzeniu całego procesu uczestnicy zaangażują się w konkretną ideę oraz, co ważniejsze, pozyskają praktyczne środki na jej realizację w praktyce. Najważniejsze osiągnięcia forum oraz kluczowe ustalenia poczynione w toku dyskusji zostaną podsumowane w wypowiedzi przewodniczącego na zakończenie trzydniowych obrad. Opracowany także zostanie wykaz koniecznych działań dla organizacji międzynarodowych, instytucji unijnych, rządów krajowych, władz regionalnych, liderów biznesu i społeczeństwa obywatelskiego. Wykaz obejmować będzie działania do podjęcia przed kolejnym forum. Agencja Praw Podstawowych Unii Europejskiej (FRA) będzie na bieżąco analizować prace w zakresie poszczególnych zagadnień, aby zapewnić trwały efekt przeprowadzenia forum.

5. Jacy decydenci wezmą udział w forum?

W forum wezmą udział politycy z większości państw członkowskich Unii Europejskiej. Wszyscy mają odpowiednią pozycję i wiedzę ekspercką, ale wielu z nich to także ludzie osobiście zaangażowani w tematykę poruszaną podczas forum. Posłanka do Parlamentu Europejskiego **Helga Stevens** należy na przykład do wąskiego grona niesłyszących

polityków i przeciera szlaki w zakresie ochrony praw osób niepełnosprawnych. **Cécile Kyenge**, obecnie także zasiadająca w Parlamencie Europejskim, była celem rasistowskich zachowań ze strony innych polityków, gdy sprawowała urząd minister ds. integracji we Włoszech. O wiceprzewodniczącej Parlamentu Europejskiego **Ulrike Lunacek** zrobiło się głośno, kiedy działała na rzecz ochrony praw osób ze środowiska LGBT w Austrii. Jej obecne obowiązki dotyczą różnych zagadnień, od równego traktowania kobiet po funkcję sprawozdawczynie w sprawie Kosowa.

Na początku forum głos zabierze patron FRA **Heinz Fischer**, który w lipcu po 12 latach złoży urząd prezydenta Austrii. Dołączy do niego **Michael Häupl**, który od 22 lat pełni funkcję burmistrza Wiednia, co czyni go najdłużej zajmującym takie stanowisko politykiem w Europie. Pierwszy wiceprzewodniczący Komisji Europejskiej **Frans Timmermans** dołączy do dwóch austriackich polityków na scenie, na której otwarcia konferencji dokonają wspólnie z dyrektorem FRA **Michaelem O'Flahertym**. Podczas całego forum Komisja będzie silnie reprezentowana, m.in. w osobie **Dimitrisa Avramopoulosa**, komisarza ds. migracji, spraw wewnętrznych i obywatelstwa, który weźmie udział w dyskusji panelowej wraz z maltańską minister ds. wolności obywatelskich **Helena Dalli**. Ta ostatnia wydatnie przyczyniła się do wprowadzenia rozwiązań legislacyjnych, dzięki którym jej kraj zajmuje dziś wiodącą na świecie pozycję pod względem ochrony praw osób ze społeczności LGBT.

Wśród krajowych decydentów znalazł się także minister sprawiedliwości Luksemburga **Felix Braz**, który przewodził zeszłorocznym negocjacom w sprawie unijnej reformy zasad ochrony danych osobowych. Spotka się on w panelu dyskusyjnym na temat sprawowania rządów w oparciu o prawa człowieka z **Alexandrem Stępkowskim**, wicepremierem w polskim Ministerstwie Spraw Zagranicznych. Polska jest obecnie zaangażowana w ważny spór międzynarodowy dotyczący demokracji oraz państwa prawa. W tej samej debacie udział weźmie także **Valeriu Nicolae**, sekretarz stanu w rumuńskim Ministerstwie Pracy i Ochrony Socjalnej, który w swojej karierze zajmował się wcześniej produkcją filmową, pisarstwem oraz pracą z dziećmi z najbiedniejszych części Bukaresztu. Nicolae pochodzi ze społeczności romskiej. Obok niego w forum weźmie udział jeszcze dwóch znamienitych przedstawicieli tej społeczności, z których każdy ma wyjątkowe spojrzenie na integrację społeczną. **Soraya Post**, która od długiego już czasu działa na rzecz praw mniejszości, a obecnie jest jedną z zaledwie dwóch eurodeputowanych wywodzących się ze społeczności romskiej, weźmie udział w obradach grupy roboczej zajmującej się kwestią luk w prawie dotyczącym równego traktowania. Węgierska ekspertka w zakresie antropologii oraz była posłanka do Parlamentu Europejskiego **Lívia Járóka** omówi kwestię integracji społecznej w innej grupie roboczej. Lívia Járóka była pierwszą Romką wybraną do Parlamentu Europejskiego w 2004 r.

6. Kto reprezentuje przedsiębiorców?

Jako główny specjalista ds. zrównoważonego rozwoju w firmie IKEA **Steve Howard** jest dobrze znany z wyjątkowego podejścia do najpoważniejszych problemów. W tym roku do gazet trafiła jego wypowiedź o tym, że klienci w krajach Zachodu zakupili dotąd prawdopodobnie tyle mebli, ile kiedykolwiek będą potrzebować. Jest on jednym z najważniejszych mówców forum, a w swoim wystąpieniu odniesie się do roli biznesu w promowaniu równości.

Wśród innych dużych przedsiębiorstw na Forum reprezentowany będzie także Facebook, którego główna dyrektor ds. polityki bezpieczeństwa **Gail Kent** zajmowała się wcześniej w Wielkiej Brytanii egzekwowaniem prawa. Będzie się ona starała odpowiedzieć na pytanie o to, jak przedsiębiorstwa mogą szanować prywatność, zwiększając jednocześnie

bezpieczeństwo. Przedstawiciel innej wiodącej amerykańskiej firmy technologicznej, **Marc van der Ham** - który pełni w Google funkcję dyrektora ds. polityki publicznej w UE - weźmie udział w pracach grup roboczych koncentrujących się na inicjatywach dotyczących „e-zdrowia” oraz sposobów ochrony prywatności w społeczeństwie uzależnionym od wymiany danych.

Do udziału w forum zaproszono też szereg mniejszych przedsiębiorstw i firm społecznych, które wyróżnia globalne podejście. **Christine Souffrant** na przykład wykorzystała swoją osobistą fascynację pracą ulicznych sprzedawców do stworzenia globalnego przedsiębiorstwa społecznego. Łączy sprzedawców z klientami, dzięki czemu znacząco rośnie rynek na ich produkty. Niejako przy okazji jej działania promują wyjątkowe środowisko biznesu otwarte na integrację społeczną.

7. Kto znajdzie się wśród kreatywnych opiniotwórców?

W forum zaangażowali się także artyści, w tym m. in. włoski reżyser **Gianfranco Rosi**. W 2016 r. zdobył on Złotego Niedźwiedzia na Międzynarodowym Festiwalu Filmowym w Berlinie za swój film dokumentalny na temat życia migrantów na Lampeduzie. Włoski premier Matteo Renzi podobno przekazał jego kopię wszystkim 27 swoim odpowiednikom w UE. Rosi będzie zastanawiał się nad możliwościami w zakresie upodmiotowienia posiadaczy praw. Podczas imprezy towarzyszącej forum jego film będzie miał swoją austriacką premierę. Twórczyni filmów dokumentalnych **Nathalie Berger** będzie w swojej grupie roboczej dyskutować na temat roli praw człowieka w filmie. W 2015 r. nakręciła ona materiał na temat życia Jörga Haidera, lidera skrajnie prawicowej austriackiej partii FPÖ, który zmarł w 2008 r. Jej praca rozniosła się szerokim echem szczególnie ostatnio, kiedy FPÖ znów zyskuje na popularności bardziej niż kiedykolwiek dotąd.

Podczas forum głos zabierze też kilkoro amerykańskich badaczy, których prace wpisują się w obecne wyzwania stojące przed Europą. **James C Hathaway**, wykładowca prawa międzynarodowego, który założył także organizację pozarządową pomagającą uchodźcom, będzie przemawiał za zmianami w kształtowaniu praw dotyczących uchodźców na całym świecie, w tym w Europie. Popiera on Konwencję dotyczącą statusu uchodźców z 1951 r., ale uważa, że jej wdrażanie doprowadziło do dysfunkcji. **Benjamin R Barber** przedstawi natomiast swoją koncepcję świata zarządzanego przez burmistrzów miast - ideę, która obecnie staje się szczególnie popularna w Europie, gdzie miasta i gminy pełnią wiodącą rolę w działaniach przeciwko zawarciu porozumienia o wolnym handlu pomiędzy Stanami Zjednoczonymi a Unią Europejską (TTIP). Unia Europejska doceniła niedawno istotną rolę władz lokalnych, podpisując umowę o współpracy zwaną Paktem amsterdamskim. Przemowę w podobnym duchu wygłosi pochodzący z Włoch i pracujący w Stanach Zjednoczonych teoretyk prawa **Alberto Alemanno**, który omówi sposoby, w jakie obywatele mogą łączyć się z władzą.

Inni uczestnicy o rewolucyjnych poglądach to m.in. polska aktywistka **Katarzyna Szymielewicz**, która opowie o tym, jak użytkownicy technologii cyfrowych postrzegają swoje prawa i swobody. Szymielewicz, której organizacja pozarządowa zajmuje się zwalczaniem nadzoru cyfrowego w sektorze publicznym i prywatnym, mówi, że ma nadzieję, że forum pomoże przekuć abstrakcyjne prawa i swobody w wartości i emocje, które będą miały dla ludzi rzeczywisty wymiar. Także austriacki aktywista **Max Schrems** weźmie udział w dyskusji panelowej na temat praw cyfrowych. Zmierzywszy się z Facebookiem w postępowaniu sądowym, które unieważniło porozumienie o danych pomiędzy Stanami Zjednoczonymi a Unią Europejską, Schrems zastanawia się obecnie

nad założeniem własnej organizacji pozarządowej, której celem będzie wykorzystywanie przepisów do ochrony praw cyfrowych ludzi.

Działaczką, która wie wszystko na temat wykorzystywania regulacji prawnych do ochrony osób w trudnej sytuacji, jest **Hauwa Ibrahim**, która z powodzeniem broniła dziesiątki kobiet w nigeryjskich islamskich sądach szariackich. Jej pionierska praca, szczególnie w zakresie ochrony kobiet przed karami takimi jak śmierć przez ukamienowanie, została doceniona na całym świecie. **Beth Greenhill**, brytyjska psycholog kliniczna, to kolejna inspirująca postać, która działa na rzecz ochrony praw osób najbardziej marginalizowanych. Uważa ona, że najważniejszą kwestią, którą bierze się pod uwagę, pracując z niektórymi pacjentami, szczególnie jeżeli cierpią oni na zaburzenia psychiczne, jest potencjalne ryzyko, które stanowią dla innych. Aby walczyć z tym podejściem i zagwarantować, że na pierwszym miejscu stawiane będzie dobro pacjenta, Greenhill stworzyła oparte na prawach podejście do pracy dla przedstawicieli zawodów medycznych w Wielkiej Brytanii.

W wiele kwestii związanych z integracją społeczną bezpośrednio zaangażowane są często wspólnoty wyznaniowe - jako ofiary braku tolerancji lub działacze na rzecz ochrony swoich praw. Na ten temat głos zabierze dwoje uczestników, którzy podzielą się swoimi odmiennymi doświadczeniami i historiami. **Robin Sclafani** to założycielka organizacji pozarządowej pod nazwą A Jewish Contribution to an Inclusive Europe (Żydowski wkład w Europę sprzyjającą integracji społecznej), która od dłuższego czasu działa na rzecz dialogu i zrozumienia pomiędzy różnymi społecznościami. Omówi ona pokrywające się kwestie swobody wypowiedzi, mowy nienawiści oraz anonimowości w Internecie. Brytyjski działacz **Fiyaz Mughal** także pracuje na rzecz budowania porozumienia i ograniczenia konfliktów pomiędzy różnymi grupami wyznaniowymi. Jednym z jego projektów jest Tell MAMA, w ramach którego zachęca do zgłaszania incydentów motywowanych uprzedzeniami przeciwko muzułmanom. Weźmie udział w dyskusji panelowej na zakończenie forum.

Belgijski pisarz **Stefan Hermans** to kolejna osoba, która poprzez swą pracę nawołuje do wzajemnego porozumienia pomiędzy osobami różnych wyznań i kultur. Tuż po styczniowych zamachach terrorystycznych w Brukseli prosił on o niezamykanie muzułmanów w „duchowym getcie”. Na forum będzie mówił na temat potrzeby empatii w obecnym społeczeństwie sprzyjającym integracji.

8. Kto znajdzie się wśród funkcjonariuszy publicznych?

W dążeniach do zagwarantowania rządów prawa oraz do zapewnienia obywatelom rekompensaty w przypadku naruszenia ich praw ważną rolę odgrywają rzecznicy praw obywatelskich. Są oni zatem jednymi z najważniejszych funkcjonariuszy publicznych, którzy wezmą udział w forum. Główne wystąpienie wygłosi europejska rzecznik praw człowieka - **Emily O'Reilly**. Uzupełnieniem jej słów będzie wkład chorwackiej rzecznik praw człowieka **Lory Vidovic**, która podczas osobnej dyskusji panelowej omówi kwestię upodmiotowienia posiadaczy praw. Chorwacki parlament niedawno odrzucił jej oficjalny raport, co stało się po raz pierwszy od lat 90 XX w. Obiecała jednak kontynuować swoją ważną rolę. Jej holenderski odpowiednik **Reiner van Zutphen**, doświadczony prawnik, który objął obecne stanowisko w zeszłym roku, podczas innej sesji forum omówi zagadnienie „e-rządu”.

W obradach weźmie także udział dwoje innych urzędników państwowych, którzy z racji zajmowanego stanowiska znaleźli się w samym centrum kryzysu uchodźczego. Są to: wiedeński komisarz ds. praw człowieka **Shams Asadi** oraz **Marina Roncoroni**, komisarz

ds. integracji i migracji w berlińskim okręgu administracyjnym Steglitz-Zehlendorf. Jest to niepowtarzalna okazja, aby wysłuchać lokalnych urzędników, którzy na co dzień mierzą się z problemem kryzysu uchodźczego.

9. Jakie inicjatywy będą prezentowane?

Trzy główne tematy forum już stały się motywacją do niewiarygodnej liczby przemysleń. Każdego dnia grupy aktywistów, instytucje akademickie oraz przedsiębiorstwa będą uczestniczyć w prezentacjach dzieł sztuki, instalacji, prezentacji oraz interakcji multimedialnych. Będzie wśród nich grupa dzieci uchodźców, które zaprezentują stworzone przez siebie filmy pokazujące ich życie w austriackim obozie Traiskirchen. Dzieci ze szkół z okolic Wiednia brały udział w konkursie na film pod tytułem: „Wiedeń - miasto praw człowieka”. Zwycięskie zespoły zaprezentują swoje filmy podczas forum.

W temat ochrony uchodźców wpisuje się projekt „School Bus Project” („Autobus szkolny”), którego inicjatorzy wyjaśnią, dlaczego zdecydowali się zmienić stare autobusy w mobilne szkoły pomagające w edukacji uchodźców. O swej pracy opowie także twórca przewodnika dla uchodźców - zawierającego porady na wszelkie tematy, od oddawania moczu w miejscach publicznych po uśmiechanie się do nieznanym.

W nawiązaniu do szerszego tematu integracji społecznej artysta Robert Gabris poprosi uczestników forum o zastanowienie się nad koncepcją „szczęścia”. Każdy z uczestników będzie mógł zapisać swoje wyobrażenia na ten temat na ścianie, tworząc mural życzeń. Z bliska każde z nich będzie zrozumiałe. Widziane z daleka staną się niemożliwe do rozróżnienia. Inną dziedzinę sztuki reprezentować będzie hiszpańska grupa Movement Against Intolerance (Ruch przeciw nietolerancji). Jej innowatorskie projekty obejmują współpracę muzyczną pomiędzy artystami hip-hopowymi, których teksty odzwierciedlają anty-ksenofobiczne nastawienie ruchu.

Na zbiegu wszystkich trzech tematów przewodnich forum działa grupa Network of European Roma Grassroots Organisations (Sieć europejskich organizacji oddolnych społeczności romskiej). Zaprezentuje ona swoją platformę walki ze zjawiskiem, które określają mianem anty-cygańskości. Jak wiele świetnych pomysłów, ich koncepcja jest prosta - zachęcać swoją społeczność do dzielenia się kulturą i historiami ze swojego życia przez sieć. Ich portal internetowy Romareact.org jest wirtualnym miejscem spotkań.

Dążąc do zapewnienia praktycznych rezultatów forum, 25 entuzjastów nowych technologii zaproszono do udziału w Hackatonie. Będą oni wsłuchiwać się w pomysły uczestników oraz opracują aplikacje pomagające w promowaniu i egzekwowaniu praw człowieka. Zostaną podzieleni na kilka grup, które będą konkurować ze sobą o najlepszy pomysł.

Uczestnicy forum zostaną zaproszeni na przyjęcie w hotelu Magdas, prowadzonym głównie przez uchodźców. Powstał on w 2015 r. w dawnym domu spokojnej starości dzięki funduszom pozyskanym częściowo poprzez finansowanie społecznościowe. Wynikiem jest najbardziej praktyczny wyraz etosu forum - łączenie, refleksja, działanie.

Aby uzyskać dodatkowe informacje, należy skontaktować się z zespołem FRA ds. mediów:

E-mail: media@fra.europa.eu / Tel.: +43 1 58030-650/642